

NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO
VREDNOVANJE OBRAZOVANJA

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК

SRP IK-2 D-S024

SRP.24.SR.R.K2.20

12612

12

Српски језик

Празна страница

SRP IK-2 D-S024

99

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри дежурни наставник.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној врећици.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Пишите читко. Нечитки одговори бодоваће се с нула (0) бодова. Ако погрешите у писању, грешке ставите у заграде, прецртајте их и ставите скраћени потпис.

Када решите задатке, проверите одговоре.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 20 страница, од тога 2 празне.

Ако сте погрешили у писању одговора, исправљате овако:

а) задатак затвореног типа

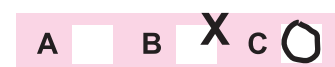
Исправно

Исправка погрешног одговора

Неисправно

Преписан тачан одговор

Скраћени потпис

б) задатак отвореног типа

Прецртан нетачан одговор у заградама

Тачан одговор

Скраћени потпис

SRP IK-2 D-S024

99

Српски језик

Књижевност и језик

1. Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан.
Тачне одговоре морате да означите знаком **X** на листу за одговоре.

1. Којој од наведених скупина језика припада српски језик?

- A. источнословенској
- B. јужнословенској
- C. западнословенској
- D. старословенској

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

2. Како се зове аутор прве граматике српског језика?

- A. Ђура Даничић
- B. Вук Караџић
- C. Сава Мркаљ
- D. Доситеј Обрадовић

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

3. Пажљиво прочитајте реченицу.

»Кренуо је **пут** шуме.«

Којој врсти речи припада реч **пут** у наведеној реченици?

- A. именицама
- B. заменицама
- C. предлозима
- D. прилозима

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

SRP IK-2 D-S024

01

Српски језик

Књижевност и језик

4. Која од наведених речи је правилно написана?

- A. предпрошли
- B. предшколски
- C. подценити
- D. подписати

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

5. Пажљиво прочитајте реченицу.

»Застао сам да потражим **слободно место**.«

У ком падежу су означене речи у наведеној реченици?

- A. у генитиву
- B. у дативу
- C. у акузативу
- D. у локативу

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

6. Која од наведених реченица је намерна зависна реченица?

- A. Намерава да попије кафу чим дође кући.
- B. Да не пије кафу, могао би да спава.
- C. Попио је кафу да остане будан.
- D. Пије кафу, иако му шкоди здрављу.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

SRP IK-2 D-S024

01

Српски језик

Књижевност и језик

7. Пажљиво прочитајте реченицу.

»Ја своје **рекох**!«

У ком времену је означени глаголски облик?

- A. у аористу
- B. у перфекту
- C. у имперфекту
- D. у презенту

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

8. Шта је поклонио Бановић Страхиња својој љуби кад је одлучио да је врати у њихов дом?

- A. имање
- B. накит
- C. живот
- D. титулу

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

9. Шта нуде виле младићу, који јаше кроз сурову и дивљу планину, у песми »Виша је гора од горе«?

- A. предрагу срећу
- B. прекрасну природу
- C. недостижну девојку
- D. неисказано дивљење

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

10. У којој је народној песми опевана трагедија узрокована урокљивом лепотом девојке Лепосаве?

- A. »Марко Краљевић и вила«
- B. »Ропство Јанковић Стојана«
- C. »Женидба краља Вукашина«
- D. »Женидба Милића барјактара«

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

SRP IK-2 D-S024

01

Српски језик

Књижевност и језик

<p>11. Где Стојан Јанковић, по повратку из ропства, затиче мајку?</p> <p>A. у кући B. у винограду C. на путу D. на двору</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>12. У којој се народној песми јавља интернационални мотив повратка мужа на дан женине преудаје?</p> <p>A. »Ропство Јанковић Стојана« B. »Смрт мајке Југовића« C. »Удаја сестре Душанове« D. »Женидба Милића барјактара«</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>13. Коју титулу у црквеној хијерархији добија Сава Немањић након десетогодишњег школовања у монаштву?</p> <p>A. епископ B. архиепископ C. владика D. архимандрит</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>14. Након чије смрти се Јелена Мрњавчевић замонашила у Љубостињи?</p> <p>A. мајке и кћери B. мужа и кћери C. сестре и сина D. мужа и сина</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>15. Ко је одржао задату реч у песми »Зидање Скадра«?</p> <p>A. Гојко Мрњавчевић B. Марко Мрњавчевић C. Угљеша Мрњавчевић D. Вукашин Мрњавчевић</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>SRP IK-2 D-S024</p>	

01

Српски језик

Књижевност и језик

<p>16. Који је средњовековни спис довршио и украсио Глигорије дијак?</p> <p>A. »Мирослављево јеванђеље« B. »Похвала кнезу Лазару« C. »Житије Светог Саве« D. »Житије Светог Симеона«</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>17. Чији законик је најзначајнији докуменат у средњовековној Србији?</p> <p>A. Душанов B. Савин C. Урошев D. Вукашинов</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>18. У којем граду је Вук Стефановић Караџић отпочео свој рад на реформи српског језика и правописа?</p> <p>A. у Бечу B. у Кракову C. у Пешти D. у Прагу</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>19. Који је немачки песник одао признање Вуку Стефановићу Караџићу за његов сакупљачки рад?</p> <p>A. Гете B. Хајне C. Рилке D. Шилер</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>SRP IK-2 D-S024</p>	
<p>01</p>	

Српски језик

Књижевност и језик

20. Пажљиво прочитајте стихове.

»Дете мало – голуждраво 'тиче,
дође 'тиче, па се ту навиче,
овде, овде, 'де криоце мало
први пут је сретно огледало,
испочетка од гране до гране,
од дрвета једног до другога,«

Ко је птиче о којем говори Бранко Радичевић у наведеним стиховима из
»Ђачког растанка«?

- A. песников пријатељ
- B. мало дете
- C. песников брат
- D. сам песник

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

21. Пажљиво прочитајте стихове.

»Кајан ти љубим пречисте скуте,
Santa Maria della Salute.«

Које осећање је изражено у наведеним стиховима?

- A. разумевања
- B. бола
- C. опроштаја
- D. љубави

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

22. Којем књижевном правцу припада Лаза Костић?

- A. класицизму
- B. просветитељству
- C. романтизму
- D. реализму

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

SRP IK-2 D-S024

01

Српски језик

Књижевност и језик

<p>23. Који је најзначајнији представник српског барока?</p> <p>A. Ђура Јакшић B. Доситеј Обрадовић C. Захарија Орфелин D. Бранко Радичевић</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>24. У којем књижевном делу Доситеј Обрадовић говори о времену проведеном у манастиру?</p> <p>A. »Писмо љубезном Харалампију« B. »Совјети здраваго разума« C. »Востани Србије« D. »Живот и прикљученија«</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>25. Ко је написао књижевни манифест српског реализма »Певање и мишљење«?</p> <p>A. Владан Ђорђевић B. Светозар Марковић C. Љубомир Недић D. Јован Скерлић</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>26. Која је књижевна врста највише заступљена у реализму?</p> <p>A. драма B. монодрама C. песма D. приповетка</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>SRP IK-2 D-S024</p>	
<p>01</p>	

Српски језик

Књижевност и језик

27. Пажљиво прочитајте одломак из приповетке »Глава шећера«.

»— О, те још како, господине. Ова луда светина, шта ти она зна? Права марва!

— Само Ђуко, паметно! Нећу ником да си словца проглавио. Ја нећу да ми се рекне да узимам мит... Видиш и сам: ако им узмеш јабуку из руке, дигну на те вику као на белу врану. Овако ћу ја њих друкчије мало да шишам! Само ти буди паметан. А већ 'трећа пара' твоја и божија!

— Хвала, господине! — захвали Ђуко придигнув се мало и машив се за капу!«

Какав однос има власт према народу?

- A. понижавајући
- B. пријатељски
- C. непријатељски
- D. заштитнички

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

28. Ко је написао приповетку »Глава шећера«?

- A. Радоје Домановић
- B. Милован Глишић
- C. Лаза Лазаревић
- D. Симо Матавуљ

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

29. Која књижевна врста превладава у периоду модерне?

- A. комедија
- B. приповетка
- C. поезија
- D. трагедија

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

30. Којем књижевном периоду припада песник Милан Ракић?

- A. романтизму
- B. модерној
- C. натурализму
- D. реализму

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

SRP IK-2 D-S024

01

Српски језик

Књижевност и језик

<p>31. Које књижевно дело Борисава Станковића је драма?</p> <p>A. »Божји људи« B. »Коштана« C. »Нечиста крв« D. »У ноћи«</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>32. На који лик из романа »Дервиш и смрт« Меше Селимовића се односи реченица: »Рјечица је слична мени, бујна и плаха понекад, а чешће тиха, нечујна.«</p> <p>A. на Ахмеда B. на Харуна C. на Хасана D. на Исхака</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>33. Шта осећа Ахмед Нурудин према Хасану у роману »Дервиш и смрт«?</p> <p>A. дивљење B. неповерење C. пријатељство D. ривалство</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>34. У ком роману Михаило Лалић описује однос усамљеног и прогоњеног човека и природе?</p> <p>A. »Хајка« B. »Лелејска гора« C. »Свадба« D. »Зло прољеће«</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>35. Којој књижевној врсти припада дело »Балкански шпијун« Душана Ковачевића?</p> <p>A. приповеци B. роману C. драми D. новели</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>SRP IK-2 D-S024</p> <div> 01</div>	

Српски језик

Књижевност и језик

36. Пажљиво прочитајте песму Миодрага Павловића »Пробудим се«.

Пробудим се
над креветом олуја

Падају зреле вишње
у блато

У чамцу
запомажу
рашчупане жене

Вихор
злурадих ноктију
дави мртваце

Ускоро
о томе
ништа се неће знати

Који поступак писац користи у приказивању застрашујуће стварности?

- A. контраст
- B. градацију
- C. опис
- D. алегорију

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

37. О чему песник пише у трећој строфи?

- A. о свету без наде
- B. о колективу који тражи спас
- C. о стравичном невремену
- D. о људској безосећајности

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

38. Чег се песник највише плаши у овој песми?

- A. хаоса
- B. бесмисла
- C. заорава
- D. мртваца

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

SRP IK-2 D-S024

01

Српски језик

Књижевност и језик

2. Задаци кратког одговора

У следећим задацима одговорите кратким одговором (са највише четири речи).
Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.
Не попуњавајте простор за бодовање.

39. У ком веку су Ћирило и Методије превели црквене књиге са грчког језика на старословенски?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

40. Пажљиво прочитајте реченицу.

У новом ресторану служе француску кухињу.

Какво значење има реч **кухиња** у наведеној реченици?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

41. Које је прво словенско писмо?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

42. Када је објављен превод »Новог завјета« Вука Стефановића Караџића?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

SRP IK-2 D-S024

02

Српски језик

Књижевност и језик

43. Како гласи компаратив придева мрзак ? _____	0 ☐ 1 ☐ бод
44. Који је синоним за реч консонант ? _____	0 ☐ 1 ☐ бод
45. О којој гласовној промени је реч у примерима: груб – грубљи, сув – сувљи, жив – живљи ? _____	0 ☐ 1 ☐ бод
46. Којим стихом је написана већина епских народних песама? _____	0 ☐ 1 ☐ бод
47. Пажљиво прочитајте стихове. »О мајко, мајко, свет је пакостан, Живот је, мајко, врло жалостан...« Ко је аутор наведених стихова? _____	0 ☐ 1 ☐ бод
SRP IK-2 D-S024	
 02	

Српски језик

Књижевност и језик

48. Пажљиво прочитајте стихове.

»Лисје жути веће по дрвећу,
лисје жуто доле веће пада:
зеленога више ја никада
видет нећу!«

Који мотив се јавља у почетним стиховима песме »Кад млидија' умрети«
Бранка Радичевића?

_____

0

☐

1

☐

бод

49. Којем књижевном правцу припада песник Алекса Шантић?

_____

0

☐

1

☐

бод

50. Ко је написао песму »Сунцокрети«?

_____

0

☐

1

☐

бод

SRP IK-2 D-S024

02

Српски језик

Књижевност и језик

51. Пажљиво прочитајте стихове из песме »Сунцокрети«.

»У тужном оку сунцокрета,
Што немо прати неба блудње,
Ту су све жеђи овог света,
Сва неспокојства и све жудње.«

Која је рима употребљена у наведеној строфи?

_____

0

☐

1

☐

бод

52. Шта симболишу сунцокрети у наведеној строфи?

_____

0

☐

1

☐

бод

53. Какав је по структури роман Иве Андрића »На Дрини ћуприја«?

_____

0

☐

1

☐

бод

54. Која репата неман помаже Лади Тајовићу у роману »Лелејска гора« да изађе на пут очовечења?

_____

0

☐

1

☐

бод

SRP IK-2 D-S024

02

Српски језик

Књижевност и језик

55. Пажљиво прочитајте стихове.

»... Крадљивци визија,
Орлови, изнутра кљују ме. Ја стојим
Прикован за стену која не постоји.«

Са којим ликом из грчке митологије се идентификује Бранко Миљковић
у наведеним стиховима из песме »Балада о охридским трубадурима«?

_____

0

☐

1

☐

бод

56. Судбину којег народа приказује Александар Тишма у роману
»Употреба човека«?

_____

0

☐

1

☐

бод

SRP IK-2 D-S024

02

Српски језик

Књижевност и језик

3. Задаци допуњавања

У следећим задацима допуните задане реченице уписивањем садржаја који недостаје.
Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.
Не попуњавајте простор за бодовање.

57. Допуни реченицу одговарајућим обликом речи написаним у загради.

Да ли то _____ има везе.
(са + ишта)

0

☐

1

☐

бод

58. Допуни реченицу одговарајућим обликом глагола **требати**.

Ти _____ да се потрудиш, ако желиш да успеш.

0

☐

1

☐

бод

59. Именица изведена од придева **редак** и суфикса **-ост** гласи

_____.

0

☐

1

☐

бод

60. Понављање истих речи на крају стиха зове се _____.

0

☐

1

☐

бод

SRP IK-2 D-S024

02

Српски језик

Празна страница

SRP IK-2 D-S024

99

